

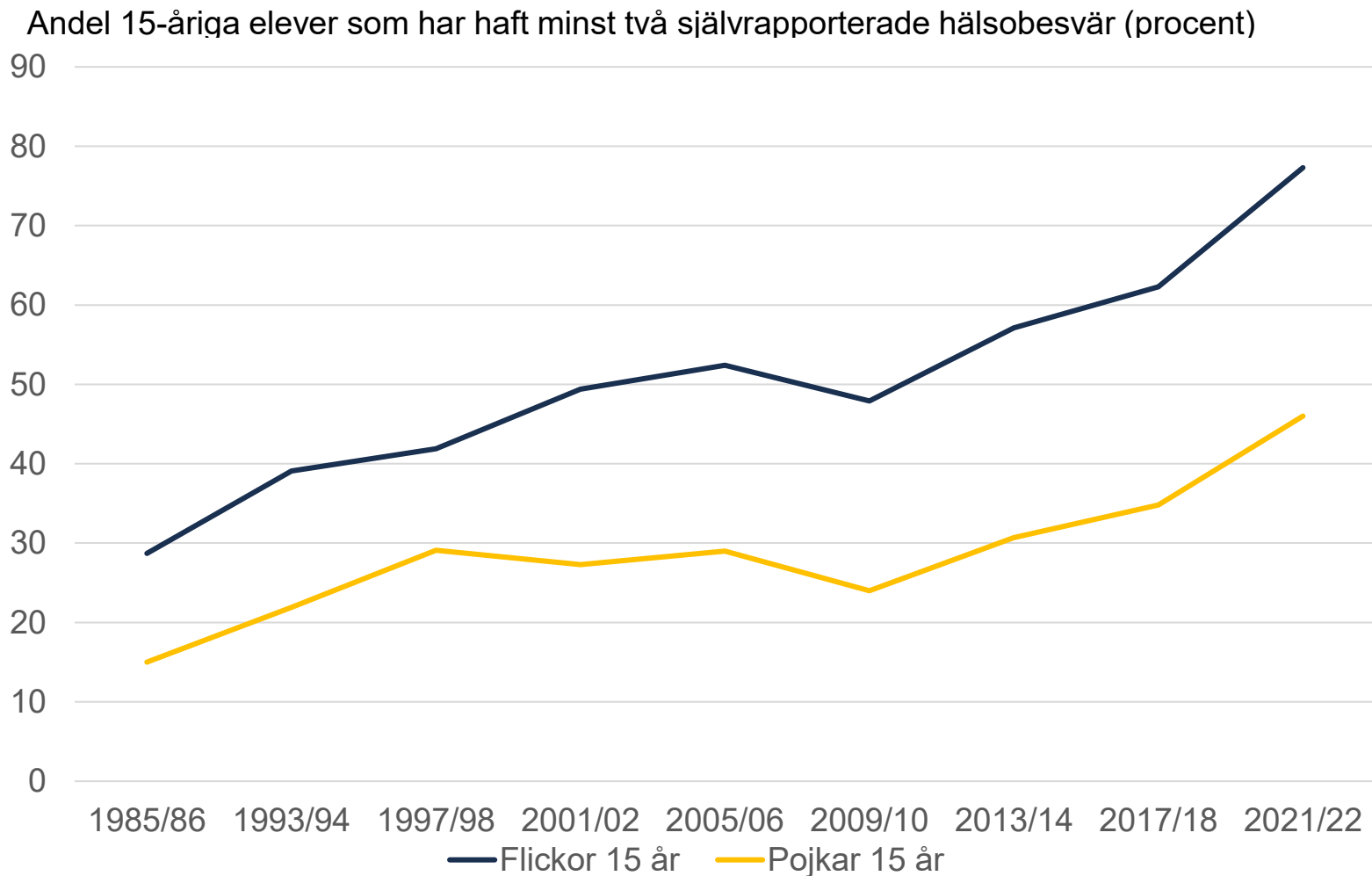
Elevhälsoutredningens slutbetänkande

2025-11-26

Lotta Edholm
Åsa Lundkvist

Barn och unga mår allt sämre

Källa: Folkhälsomyndigheten, Skolbarns hälsosvanor

Regeringen har gjort flera satsningar

- Satsningar på elevhälsan
- Skolsociala team
- Stödundervisning

Foto: Johnér

Utredningen om en förbättrad elevhälsa

- Tillsattes i mars 2024.
- Delbetänkande: förbättrat stöd i skolan, stödundervisning och att det ska vara lättare för elever att få stöd i mindre och flexibla undervisningsgrupper.
- Nu: slutredovisning om hur elevhälsans vårduppdrag ska stärkas.

En förbättrad elevhälsa SOU 2025:113

Slutbetänkande av utredningen om en
förbättrad elevhälsa, U 2024:01

En förbättrad elevhälsa

SLUTBETÄNKANDE AV
UTREDNINGEN OM
EN FÖRBÄTTRAD ELEVHÄLSA

STATENS OFFENTLIGA
UTREDNINGAR
SOU 2025:113

Allt fler elever mår dåligt och får inte stöd i tid

- Den psykiska ohälsan ökar bland barn och unga, många elever upplever skolstress och uttrycker en oro inför framtiden.
- Elevers fysiska och psykiska ohälsa identifieras inte i tid och elever får inte stöd och hjälp av elevhälsan.
- Elevhälsan arbetar främst med åtgärdande insatser i stället för att främja hälsa.
- Elevhälsans professioner finns inte tillgängliga i tillräcklig utsträckning på skolan.
- Bristande styrning leder till att elevhälsa inte ges på likvärdiga grunder.

Elevhälsans syfte ska tydliggöras och breddas

Utredningen föreslår att elevhälsan ska:

- skapa förutsättningar för och stödja elevernas lärande, hälsa och utveckling
- främja elevernas fysiska, psykiska och sociala hälsa samt förebygga och tidigt identifiera ohälsa
- genomföra medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser för att fullgöra sitt uppdrag och ha ett ökat fokus på individinriktade insatser
- arbeta tvärprofessionellt och i samverkan med lärare och övrig skolpersonal.

Elevhälsans hälso- och sjukvårdspersonal ska vara legitimerad

- Elevhälsan ska bestå av skolläkare, skolsköterska, psykolog, hälso- och sjukvårdskurator och specialpedagog eller speciallärare.
- Elevhälsans psykosociala insats ska utgöras av legitimerad hälso- och sjukvårdskurator, som är en vidareutbildning på en socionomexamen.
- Utöver dessa ska även annan legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal ingå i elevhälsan vid behov, ex. arbetsterapeut, fysioterapeut eller logoped.

Elevhälsan ska dimensioneras utifrån en behovsanalys

- Rektorn ska upprätta en bemanningsplan utifrån en analys av elevernas behov av elevhälsa på skolan.
 - Analysen ska utgå från nationellt fastställda beräkningsgrunder, som exempelvis tar hänsyn till elevsammansättning och socioekonomisk bakgrund, måluppfyllelse, elevers fysiska, psykiska och sociala hälsa samt elevhälsans uppdrag.
 - Skolhuvudmannen behöver se till att elevhälsan bemannas i enlighet med vad som fastställs i bemanningsplanen.
- Skolverket och Socialstyrelsen ska ta fram ett verktyg för analysen och en mall för bemanningsplanen som ska underlätta rektorers och skolhuvudmäns arbete.

Elevhälsans professioner ska vara tillgängliga i skolans lokaler

- Utredningen föreslår en miniminivå för hur ofta elevhälsans professioner ska finnas tillgängliga i skolans lokaler:
 - Skolsköterska - varje vecka
 - Hälso- och sjukvårdskurator - varje vecka
 - Specialpedagog eller speciallärare - varje vecka
 - Psykolog - varannan vecka
 - Skolläkare - varje månad

Elevhälsans skyldighet att erbjuda insatser utökas

- Utredningen föreslår att elevhälsan ska erbjuda elever hälso- och sjukvårdsinsatser för lättare fysiska och psykisk vårdbehov inom viss tid.
 - Med **lättare fysiska vårdbehov** avser utredningen en första bedömning och insatser vid icke-akuta besvär och rådgivning vid huvud- och buksmärta, tidiga tecken på ätstörningar och allergier samt i samband med tillväxtprognoser.
 - Med **lättare psykiska vårdbehov** avser utredningen en första bedömning och insatser vid lättare psykiska besvär såsom oro, stress, nedstämdhet och sömnsvårigheter.
 - Elevhälsans roll är inte att ställa diagnos eller bedöma behovet av medicinering eller andra åtgärder.

Elever bör få en första bedömning vid lättare fysiska eller psykiska vårdbehov inom sju dagar

- Skolhuvudmannen ska garantera att varje elev får en första bedömning vid lättare fysiska och psykiska vårdbehov av lämplig hälso- och sjukvårdspersonal inom elevhälsan.
- Den första bedömningen ska leda till att eleven antingen:
 - får hjälp av elevhälsan med lättare fysiska och psykiska besvär, eller
 - vid behov slussas vidare till regionens hälso- och sjukvård.
- Mer akuta situationer ska hanteras utanför elevhälsogarantin.
- Utredningen bedömer att detta ska ske inom sju dagar.

Hälsobesöken ska förstärkas och förtydligas

- Elever och elevers vårdnadshavare ska kallas till **stort hälsobesök** i årskurs 1, 5 och 8 i samtliga obligatoriska skolformer. Elever ska kallas till stort hälsobesök i år 1 i gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan.
- En nationellt framtagna enkät ska ligga till grund för stort hälsobesök.
- Elever ska kallas till **litet hälsobesök** i årskurs 3 och 6 i samtliga obligatoriska skolformer.
- Elever ska kallas till **hälsosamtal** i årskurs 9 i samtliga obligatoriska skolformer och i år 2 i gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan.

En samordnande funktion ska underlätta för elever och vårdnadshavare

- Samordnande funktionen ska samordna insatser för enskilda elever och samverka med socialtjänsten och regionens hälso- och sjukvård för att säkerställa att elevens behov tillgodoses i skolan.
- Funktionen ska utses av rektorn och ingå i elevhälsan.
- Varje elev i behov av samordnade insatser ska ha en utsedd person, men det behöver inte vara samma person för alla elever på skolan.

Samverkan mellan elevhälsa och regionens hälso- och sjukvård ska förbättras

- Varje skolhuvudman ska ha skyldighet att ingå en samverkansöverenskommelse med den region den har skolverksamhet i.
- Samverkanöverenskommelsen ska omfatta:
 - hur kontakt tas om elever som elevhälsan har identifierat har behov av insatser inom regionens hälso- och sjukvård
 - hur samordning ska ske för elever som är i behov av samordnande insatser mellan elevhälsan och regionens hälso- och sjukvård
 - hur information ska överföras om elever som efter behandling inom regionens hälso- och sjukvård är i behov av fortsatt stöd från elevhälsan eller skolan i övrigt.

En förbättrad elevhälsa SOU 2025:113

Slutbetänkande av utredningen om en
förbättrad elevhälsa, U 2024:01

En förbättrad elevhälsa

SLUTBETÄNKANDE AV
UTREDNINGEN OM
EN FÖRBÄTTRAD ELEVHÄLSA

STATENS OFFENTLIGA
UTREDNINGAR
SOU 2025:113